

Zprávy, informace, oznámení

Liturgie a umění

Ve středu 11. 3. 1998 bude v aule Centra Aletti zahájen seminář Liturgie a umění III – *Architektura a výtvarné umění v liturgickém prostoru*, který pořádá Centrum Aletti Velehrad-Roma-Olomouc. V úvodu vystoupí děkan CMTF UP a ředitel C. Aletti doc. ThDr. P. Ambros (Viděl, že je to dobré), dále budou přednášet ing. arch. T. Černoušek, předseda umělecké komise olomouckého arcibiskupství (Architektura a duchovní umění), dipl. arch. I. Goropevšek ze Slovinska (Kostel Panny Marie Matky Církve v Mariboru) a ing. I. Binder, kurátor Moravského muzea Brno – sbírka moderního umění (Exkurz do současného umění v liturgickém prostoru).

-mav-

K výročí narození T. G. Masaryka

Na Žižkově náměstí a v aule Pedagogické fakulty UP se 6. 3. 1998 v 16.30 uskuteční oslavy 148. výročí narození prezidenta Osvoboditele. Program oslav bude uveden uložením kytic a věnců k pomníku TGM a projevem poslance Parlamentu ČR ing. V. Procházky. Dále vystoupí studenti Slovanského gymnázia v recitačním pásmu a mužský pěvecký sbor Haná.

-mav-

Jen několik řádků

Není o čem diskutovat?

Není těžké identifikovat kontury očekávání, kterým byla obestřena avizovaná diskuse akademické obce Filozofické fakulty UP při jejím setkání ve středu 25. 3. Témat bylo zdanlivě až příliš – od stále aktuálních ekonomických problémů fakulty přes připomínky k návrhu vysokoškolského zákona až po kritické náměty dr. Tuckera, komentované v předloženém „Stanovisku“. A přece se výměna názorů omezila na problémy řešitelné na jiné a jinde dostupné úrovni, zatímco tato, ojedinelá, zůstala přes výzvy předsedy AS FF UP a sliby zástupců studentů nevyužita. Společali snad akademičtí funkcionáři na studenty a na oplátku studenti na přítomné členy akademické obce? Nebo všichni čekali na vystoupení dr. Tuckera, či jiného „kritika místních poměrů“, které se nekonalo? V tom případě se v sobě všichni navzájem velmi zmýlili, možná pouze dr. Tuckerovi pomohla tato atmosféra více konkretizovat jeho představy o českém vysokém školství.

V kulórech se však paradoxně (anebo příznačně – jak kdo chce) akademický funkcionář i jeho kritik přece jen v jednom shodli: zcela nezávisle na sobě jim atmosféra setkání připomněla „diskuse“ v předlistopadovém období.

Bylo by asi dobré vědět, zda jde o pouhý dojem nebo naopak o poměrně přesnou reflexi, stejně jako se vyplácí znát příčinu, proč není o čem diskutovat.

V. Mazochová

Při příležitosti svého životního jubilea obdržel prof. PhDr. Vladimír Kostřica, DrSc., vedoucí Katedry slavistiky FF UP, od rektora UP doc. RNDr. L. Dvořáka, CSc., blahopřejný dopis jako výraz ocenění jeho dlouholeté badatelské a pedagogické činnosti.

-mav-

Foto T. Jemelka

Diskuse se nekonala

Dokončení ze str. 1.

řešení otázek nájemného v objektu ve Wurmově ul., problematiky administrativního zpracování žádostí o získání grantů a současného ekonomického stavu FF UP.

Děkan FF UP dále seznámil akademickou obec se *Stanoviskem Filozofické fakulty UP k některým článkům a vystoupením dr. A. Tuckera (mj. Reprodukce neschopnosti, LN 10.1.1998)*, které 17. 2. 1998 zaslalo vedení FF UP ministru školství J. Sokolovi a jeho náměstkovi doc. Hálkovi, předsedovi Výboru pro vědu, školství a kulturu PČR M. Prokopovi a šéfredaktorovi Lidových novin P. Šafrovi. Jak vyplývá z textu, hlavním důvodem k formulaci tohoto stanoviska bylo přesvědčení, že výsledkem zveřejnění článků dr. Tuckera a následných reakcí na ně nebyla věcná diskuse, ale mediální přestřelka, která musela v nezavěšeném čtenáři vyvolávat dojem devastace vysokého školství. Pokus otevřít diskusi s panem Tuckerem na půdě naší univerzity skončil nezdarem pro jeho neochotu přijímat a věcně vážít argumenty a fakta. Protože dr. Tucker měl zároveň možnost prezentovat svá tvrzení před Výborem pro vědu, vzdělání, kulturu, mládež a tělovýchovu PČR, považovalo vedení FF UP uvedení svého stanoviska za nezbytné: *Podáváme strohý výčet faktů, neboť jen fakta mohou uvést na pravou míru nepravdivá a generalizující tvrzení uvedená v citovaném článku. Činíme tak proto, že dr. Tucker v České republice působil a působí pouze na Univerzitě Palackého v Olomouci, a to na její Filozofické fakultě, což může vyvolávat dojem, že jeho kritika vyrůstá ze zkušeností na FF UP.*

Navzdory této příležitosti k výměně názorů, diskusní náměty a připomínky z pléna se týkaly převážně dílčích problémů fakulty – instalace počítačové sítě v objektu Křížkovského 12, zásad hospodaření FKSP a zejména poplatků za registraci v Ústřední knihovně UP, které řada členů akademické obce FF UP považuje za neoprávněné. Doc. Schulz označil tento postoj za krok zpátky a vyjádřil podiv nad tím, že registrační poplatek v hodnotě 80,- Kč za užívání služeb Ústřední knihovny by měl představovat klíčový problém Filozofické fakulty UP.

-mav-

Zeptali jsme se za vás:

Jak nakládat s písemnostmi?

Ačkoli každé oddělení RUP obdrželo Spisový řád (směrnici rektora č. 6/95), na jeho tvorbě se podílelo a má se jeho ustanoveními řídit, z dotazů zejména nových pracovníků vyplývá, že je třeba znovu upozornit na některé zásadní skutečnosti organizace spisové služby na UP. Zeptali jsme se proto **Mgr. J. Vymětala, vrchního spisovníka Archivu UP**, jak postupovat při ukládání a vyřazování písemností:

Proní oblastí, kde se vyskytly nejasnosti, je ukládání písemností. Vyřizené spisy ukládá oddělení v tzv. příruční registratuře (spisovně) ve svých prostorách, a to nejméně jeden rok od data vyřizení, jinak dle provozní potřeby (periodické revize apod.). Osobně radím ponechat si písemnosti na oddělení tři roky (mají-li místo), na některých pracovištích zůstávají písemnosti značně déle (právní odd. aj.). Spisy z hlediska činnosti oddělení již nepotřebné se mohou předat do centrální spisovny RUP každoročně do konce proního čtvrtletí (menší oddělení, která neprodukuje tolik písemností, tak mohou učinit jedenkrát za dva nebo tři roky). Nemělo by se stávat, že si jedno oddělení vzpomene s předávkou v čerou, jiné v říjnu, protože to pak narušuje naši činnost. Spisy, které se předávají, musejí být označeny skartačními znaky a skartačními lhůtami (jsou obsaženy v typovém rejstříku, který je hlavní přílohou uvedené směrnice), přičemž stačí označit jednotlivé složky, výjimečně celý šanon, pokud obsahuje jeden druh písemnosti (např. faktury, objednávky apod.). Dále je nutné ze spisů odstranit složky z umělé hmoty a sponky (spony ze sešovačů netřeba), které se dají znovu upotřebit. O předání písemností do spisovny RUP se vypracuje předávací protokol, ve kterém se uvedou druhy písemností (obsah spisu), jejich časový rozsah, skartační znak, skartační lhůta a množství.

Nejdůležitějším a zároveň nejozřejavějším bodem se jeví vyřazování písemností. Jestliže je písemnost již nepotřebná z pohledu oddělení, neznamená to ještě, že by se neměla uchovat, takže posouzení, zda písemnost má či nemá dokumentární nebo historickou hodnotu, patří výhradně Archivu UP, jehož součástí je centrální spisovna RUP. (Zůstane jí i po přestěhování AUP do Zbrojnice, kdy se oddělí jen spisovna FF.) Naší snahou je v prvé řadě zabránit tzv. divokým skartačním, při kterých končí množství písemností v kontejneru, což je vůbec nejhorší způsob likvidace písemného materiálu, kdy navíc hrozí postih ze strany ministerstva vnitra pro porušení archivního zákona. Nemůžeme souhlasit ani s odvezením písemností do sběru, aniž došlo k jejich náležitému rozřazení a posouzení ve skartačním řízení. Toto řízení probíhá již od okamžiku podání předávacího protokolu z oddělení a jeho smyslem je oddělit od balastu písemnosti archivní povahy, ty dále ukládat a pečovat o ně, a písemnosti bezcenné, po schválení nadřízeným archivem, předat ke zničení.

K získání ucelenějších informací k dané problematice odkazují na výše uvedenou směrnici (v případě potřeby ji zájemcům dodá AUP). Nabízím rovněž pomoc našeho pracoviště, kde jsme připraveni kdykoliv podat bližší informace a po domluvě i konzultaci přímo na místě.

-mav-

Zprávy, informace, oznámení**Konference o díle Jana Čepa**

Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP ve spolupráci s Obcí spisovatelů uspořádá ve dnech 9. a 10. 3. 1998 v olomouckém Muzeu umění mezinárodní konferenci o díle Jana Čepa.

Mimořádný zájem o dílo tohoto rodáka z Myslechovic u Litovle, který jako spisovatel přerostl hranice svého regionu a stal se uznávaným prozaikem a esejistou i v cizině, kde také celé čtvrtstoletí žil (převážně v Paříži), si vynutil rozdělit příspěvky třiceti referentů do čtyř tematických bloků. Konferenci budou otvírat referáty obecnějšího charakteru, následovat budou rozborů konkrétních prozaických a esejistických děl, závěr konferen-

ce bude vyhrazen příspěvkům hodnotícím Čepovo působení v mnichovské centrále Svobodné Evropy. Na konferenci se sejde i několik Čepových přátel (Z. Rotrekl, A. Kratochvíl, J. Dresler, Z. Kašička), kteří se pokusí v letmé retrospektivě oživit osobnostní profil tohoto autora „dvojího domova“. Největší institucionální zastoupení bude mít v programu konference Filozofická fakulta UP (prof. PhDr. E. Petrů, DrSc., prof. PhDr. J. Kořenský, DrSc., doc. PhDr. F. Valouch, CSc., doc. PhDr. F. Bráblík, CSc., doc. PhDr. K. Hádek, CSc., PhDr. P. Hora atd.). Konferenci zahájí 9. 3. 1998 v 9. 15 hod. děkan FF UP doc. PhDr. V. Řehan.

-kbff-

Medici plesali v hojném počtu

Spolek mediků Lékařské fakulty UP pořádal 27. 2. v olomouckém Národním domě *Ples mediků*, kterého se účastnili ve velkém počtu nejen posluchači medicíny Univerzity Palackého v Olomouci. Pozvání přijali také zástupci studentů brněnské, bratislavské a martinské medicíny.

K tanci a poslechu hrála hudební skupina Syrinx, nechyběly ani tradiční ukázky standardních a latinsko-amerických tanců. V průběhu večera zhlédli přítomní i ukázky bojového umění Taekwondo (viz foto T. Jemelky) v podání zahraničních studentů LF UP.

-map-

Právní poradna

Na dotazy univerzitní obce odpovídá **vedoucí právního odd. UP JUDr. L. Antonů:**

Je právní oddělení UP kompetentní ve věci schvalování patentů?

K řádné odpovědi na tuto otázku je nutno nejdříve si vyjasnit několik pojmů. Patenty patří do oblasti ochrany průmyslového vlastnictví a tato oblast je upravena zejména následujícími předpisy:

- zák. č. 7/1952 Sb. (ve znění zák. č. 46/1953 Sb., zák. č. 48/1953 Sb., zák. č. 237/1991 Sb.),
- zák. č. 159/1973 Sb.,
- zák. č. 527/1990 Sb. (ve znění zák. č. 519/1991 Sb.),
- vyhl. č. 550/1990 Sb.,
- zák. č. 478/1992 Sb.,
- zák. č. 14/1993 Sb.,
- zák. č. 137/1995 Sb.,
- vyhl. č. 213/1995 Sb.

Ochrana průmyslového vlastnictví zahrnuje zejména ochranu objevů, vynálezů, průmyslových vzorů, užitných vzorů, ochranných známek a další. Shora citované právní před-

pisí stanoví, kdo je oprávněn žádat o ochranu průmyslového vlastnictví. Jsou to právnické a fyzické osoby, k jejichž předmětu činnosti (případně autorství) se daná problematika vztahuje. Udělení patentu je tedy jednou z forem ochrany průmyslového vlastnictví.

Univerzita Palackého a její organizační jednotky mohou v rozsahu své právní subjektivity žádat o ochranu průmyslového vlastnictví (včetně vydání patentu) prostřednictvím právního oddělení UP. Toto oddělení může buď přímo nebo prostřednictvím oprávněného patentového zástupce podat přihlášku u Úřadu průmyslového vlastnictví, který v souladu s citovanými předpisy patent udělí či neudělí. Dosavadní praxe je taková, že právní oddělení UP připraví na základě předložených požadavků potřebné podklady pro podání přihlášky a tento materiál předá patentovému zástupci (patentové kanceláři) k realizaci. Uvedený postup vyplývá z časových možností právního oddělení, neboť vlastní realizace patentové přihlášky a ostatních druhů ochrany průmyslového vlastnictví je časově velmi náročná.

-map-

Stručně

Katedra teorie a dějin dramatických umění FF UP uvedla 5. 3. 1998 filmovou projekci **Krátké filmy Jana Švankmajera**, jehož surrealistická tvorba, sbírá pocty na filmových festivalech.

* * *

V Galerii Prima (III. posch. budovy PdF UP) připravili pracovníci Katedry výtvarné výchovy PdF UP výstavu **Olomoucké motivy** prezentující užší výběr z krajinářského kurzu, na jehož výsledcích se podíleli ak. mal. J. Krtička, prof. Z. Kučera, dr. T. Bábková a dr. J. Hejný. Výstava potrvá od 6. do 27. 3. 1998.

* * *

Centrum interdisciplinárních studií UP ve spolupráci se Sdružením pro otevřenou společnost pořádalo 4. 3. 1998 v Muzeu umění besedu s ing. Václavem Žákem (signatářem Charty 77, bývalým místopředsedou ČNR, nyní šéfredaktorem časopisu *Listy*) na téma: **Ztracené iluze – šance pro budoucnost**.

* * *

V sále fary na Svatém Kopečku přednášel 4. 3. 1998 proděkan CMTF UP E. Krumpolc. Přednáška, která se týkala náboženství orientu, nesla podtitul **Když se křesťan setká s islámem**.

-map, mav-

Informace o nové vyhlášce

Dne 1. 1. 1998 vstoupila v platnost Vyhláška MZ ČR č. 311/97 Sb., o chovu a využití pokusných zvířat (Sbírka zákonů: částka 104/1997), která v souladu s § 29 zák. č. 249/97 Sb., v platném znění, upravuje bližší podmínky chovu a využití pokusných zvířat, jejich označování a způsob vedení evidence, složení a činnost odborných komisí a rozsah odborných znalostí nezbytných pro osvědčení způsobilosti pracovníka včetně provádění zkoušek a vydávání osvědčení.

Vyhláška stanoví, v souladu s Evropskou konvencí na ochranu obratlovců využívaných pro pokusné a jiné vědecké účely (Strasburk 1997), základní vybavení objektů a prostorů pro pokusná zvířata. V tabulkách jsou přehledně stanoveny požadavky na rozsah teplot v ustajovacích prostorách, relativní vlhkosti a velikosti prostor. Tyto údaje lze využít v praxi při stanovování podmínek chovu, protože jejich hodnoty korelují s ostatními mezinárodními doporučeními pro chov těchto druhů. Obdobně jsou stanoveny i podmínky pro přemísťování a přepravu zvířat.

Vyhláška dále doplňuje povinnosti vyplývající ze zákona o tom, že zařízení jsou povinná stanovit osobu odpovědnou za péči o zvířata a ustanovit minimálně čtyřčlennou odbornou komisí. Předpokladem je, že uvedené osoby získají nejpozději k 1. 1. 2000 kvalifikaci podle §17 zákona 246/92 Sb.

Dalším významným ustanovením vyhlášky jsou podmínky pro akreditační řízení a pro udělení akreditace uživatelským zařízením. Podrobně jsou uvedeny podmínky ochrany zvířat při provádění pokusů, zásady projektů atd. Podle vyhlášky upřesněných zásad bude prováděn i dozor nad ochranou pokusných zvířat. Vydání uvedeného předpisu je dalším krokem k tomu, aby se naše právní předpisy a jejich realizace přiblížili podmínkám stanoveným Evropskou unií.

MUDr. František Špruček,
vedoucí Ústavu pro práci s lab. zvířaty
LF UP v Olomouci

Události

Husovo pojetí církve

V cyklu přednášek M. J. Hus a práce Husovské komise, který pořádá Katedra církevních dějin, patrologie a křesťanského umění CMTF UP, vystoupil ve středu 25. 2. sekretář komise P. PhDr. ThLic. František Holeček. Před téměř zaplněnou posluchárnou promluvil o „Charakteru Husova náhledu na církev“ a seznámil posluchače s dílčími výsledky práce komise, která se snaží v ekumenickém duchu objasnit Husovo učení, oddělit historického Husa od jeho mytologizování, jak se projevilo v pozdějším období. Vychází se především z Husových spisů, z charakteru doby, z chování a jednání jeho odpůrců. Spis *De ecclesia – O církvi* zaujímá v Husově díle významné místo a podle přednášejícího je to též klíč k pochopení Husova postoje k církvi. Právě teologickému rozboru jeho pojetí církve věnoval nejvíce pozornosti.

Hus si v době papežského schizmatu uvědomoval velké nedostatky v tehdejší církvi a ve shodě s J. Viklešem došel k přesvědčení, že to není pravá církev Kristova. Opustil tradiční učení o církvi bojující, trpící a vítězné a hlásal, že je jen jediná neviditelná církev, jejíž hlavou je Kristus. Členy církve jsou všichni, kdo věří v Krista a žijí podle jeho příkázání – ti budou spaseni. V době, ve které byla velmi živá a kazateli rozšířená myšlenka o brzkém druhém příchodu Kristově, nalezlo Husovo pojetí církve připravenou půdu a nadšené stoupence. Tím, že Hus odmítl institucionální církev, ocitl se v rozporu s teologií své doby i s koncilem kostnických, který toto pojetí odmítl.

Přednáška PhDr. F. Holečka přinesla mnoho nových podnětů. Zůstává stále ještě mnoho ne zodpovězených otázek a také mnoho práce pro členy komise. Proto i závěrečná výzva přednášejícího, aby se k této práci přidali i další spolupracovníci (studium latinských pramenů), nebyla určena jen přítomným, ale i dalším případným zájemcům. Bez podrobné znalosti Husových spisů, a zvláště prací jeho vrstevníků, se další bádání neobejde.

PhDr. V. Cekota, CMTF UP

Cena města

Na návrh pracovní komise vybrala Rada města Olomouce čtrnáct kandidátů na ceny města, které budou uděleny významným osobnostem z nejrůznějších oblastí života regionu. Jak pro Žurnál UP uvedl J. Linek, vedoucí odboru vnějších vztahů ÚMO, doporučení Rady města projedná na svém dubnovém zasedání olomoucké Městské zastupitelstvo.

Mezi navrženými kandidáty jsou i členové akademické obce Univerzity Palackého: **Drs. Wilken Engelbrecht** (odb. as. Katedry germanistiky FF UP) – za osobní angažovanost při odstraňování důsledků povodně 1997, **prof. PhDr. Josef Jařab, CSc., Dr.h.c.**, za práci pro rozvoj Univerzity Palackého a **doc. JUDr. Miroslav Liberda – in memoriam** za zásadní podíl při budování Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Rada města Olomouce doporučila, aby se předání cen uskutečnilo na slavnostním setkání v Klášteře Hradisko).

-mav-

Šestidílný cyklus přednášek určený zejména studentům Katedry teorie a dějin dramatických umění FF UP s názvem „Německý romantismus“ zahájil v úterý 3. 3. 1998 v kinosále FF UP doc. PhDr. L. Kundera, Dr. h. c. Ve svých přednáškách se bude zabývat německým romantismem na přelomu 18. a 19. století v próze, poezii, dramatu, hudbě i výtvarném umění.

Foto a text
T. Jemelka

Děkani o nejpalčivějších problémech fakult – IV

Stejně jako všechna ostatní nedávná setkání rektora UP doc. L. Dvořáka s děkany jednotlivých fakult UP (viz ŽUP 15, 16, 17), tak i schůzka na půdě Fakulty tělesné kultury UP proběhla ve vzájemně vstřícné atmosféře. Jednání zaměřenému na diskusi o nejvýraznějších problémech zmíněné fakulty byli přítomni prorektor pro studijní a pedagogické záležitosti UP RNDr. J. Tillich, CSc., prorektorka pro zahraniční styky UP doc. PhDr. L. Hornová, kvestor UP ing. J. Jirka a kancléř UP PhDr. T. Hrbek. Jak děkan FTK UP prof. PhDr. F. Vaverka, CSc., uvedl, mezi největší problémy na FTK patří přechod na kreditní systém, na jehož zavádění se v současné době fakulta připravuje. *Zmíněný přechod velmi úzce souvisí s computerizací fakulty, fungující sítí a především s nutností mít co nejdříve k dispozici software pro evidenci všech činností souvisejících s kreditním systémem. Časté poruchy sítě a problémy se softwarem mohou ohrozit vstup do kreditního systému,* řekl děkan FTK.

Dalším problémem, který FTK tíží, je havarijní stav střechy Sportovní haly UP. *Zprovov-*

něním, vybudováním nové podlahy byl odstraněn nejdůležitější následek povodní. Hala je nyní již funkční, probíhá zde výuka. Krásná podlaha je ovšem ohrožena. Může se totiž stát, že v případě vytrvalších dešťů by mohla být znehodnocena. Oprava střechy představuje náklad přibližně 3,5 mil. Kč, sdělil děkan FTK. Vedení univerzity bylo na setkání také seznámeno s přípravou projektu „Pohybová sportovní a rekreační aktivita akademické obce UP“. Diskutovalo se o souvislosti výuky tělesné výchovy univerzitních studentů se Sportovním klubem, vrcholovým sportem a pohybovou sportovní a rekreační činností zaměstnanců. (První informace o tomto projektu již byla publikována v Žurnálu č. 15, roč. 7.) Dále se hovořilo o dlouhodobém záměru dalšího materiálního rozvoje fakulty v oblasti Nerfedína. *Jedná se o vytvoření univerzitního kampusu, jehož součástí by byla kompletní Fakulta tělesné kultury UP se sportovními zařízeními a vysokoškolské koleje. Projekt velmi úzce souvisí s plánem rozvoje města Olomouce a má širší regionální souvislosti,* řekl děkan FTK UP.

M. Poláková

Beseda v Galerii Caesar

V pondělí 23. 2. 1998 besedoval v Galerii Caesar s olomouckou kulturní veřejností autor literatury faktu a bonnský spolupracovník Českého rozhlasu R. Ströbinger (*na snímku vlevo*) nad svou knihou *Rudá zrada (Archivy odhalují pravdu o partyzánském hnutí)*. Besedy se zúčastnil i překladatel L. Selinger a moderoval ji Mgr. D. Schallner, odborný asistent Katedry historie FF UP.

-mav-

Foto T. Jemelka

Z vědeckých pracovišť UP

O výzkumu v zoologii

O zaměření a výsledcích své vědecké práce hovoří **prof. RNDr. Vítězslav Bičík, CSc.**, z Katedry zoologie a antropologie Přírodovědecké fakulty UP.

Moje vědecké práce byly a jsou koncentrovány do tří blízkých oborů biologie-etologie, ekotologie a ekofyziologie. Od studentských let se také zabývám biologií čeledi pestřenkovitých. Larvy tohoto dvoukrídleho hmyzu se živí mšicemi a dalo by se jich využít v biologickém boji proti mšicím. Pestřenky i jiné čeledi hmyzu jsem v uplynulých letech studoval také v rámci ekofyziologické problematiky, týkající se kvantitativního studia bioelementů a toxických kovů. Zajímala mě zejména problematika vylučování těžkých kovů jednotlivými vývojeovými stadii hmyzu a hromadění kovových prvků v jednotlivých částech hmyzího těla. O tomto výzkumu a jeho významu pro bioindikaci prostředí jsem referoval v minulém roce na univerzitě v Istanbulu.

Na čem pracujete nyní?

V současné době převažuje problematika etologická a ekotologická. Zahrnuje celkem tři projekty. První se týká agresivního teritoriálního chování pvců hnízdičích v dutinách stromů. Druhý se zabývá hnízdáním parazitismem kukačky obecné, zejména interakcemi mezi hostiteli a kukačkou. Oba projekty přispívají k hlubšímu poznání obecně etologických zákonitostí, např. procesu vrozeného spouštěcího mechanismu nebo etologického pojetí agresivity. Živočiškové se setkávají s mnoha nejrůznějšími podněty, které musí nervová soustava neustále filtro-

vat. Nás zajímají především ty podněty, které spouštějí další fázi chování a které označujeme jako klíčové. Vnitrodruhová agresivita zvířat plní celou řadu funkcí. Zabezpečuje především rovnoměrné rozptýlení příslušníků populace v prostoru. Platí zde, že čím dokonalejší má zvíře zbraně (zuby, drápy, zobák), tím silněji jsou vyvinuty zábrany k jejich použití. Jinak je tomu u vzácněji se vyskytující mezidruhové agresivity, k níž však nelze počítat lov kořisti. Třetí projekt se týká chování a funkce jezevců v lesních ekosystémech. Jeho řešení přináší řadu pozoruhodných výsledků, o které projevil zájem také ministerstvo zemědělství.

Kde byly výsledky vašeho výzkumu zveřejněny?

Každoročně je o nich referováno na celostátních etologických konferencích. O závěrech dvou etap současného výzkumu jsem referoval v r. 1996 ve Stavangeru (Norsko) a v r. 1997 v Bernu. Výsledky jsou také publikovány v našich časopisech (např. *Folia zoologica* 45, 2, 1996, 153–159) i v zahraničí (*Evolution* 47, 3, 1993, 939–945; *Journal of Ornithology* 134, 1993, 425–434). Výsledky entomologického výzkumu jsme zveřejnili v posledních třech letech ve sborníku AUPO a anglickém *Entomologist's Monthly Magazine* 132, 1996, 305–309.

Co můžete říci o vaší spolupráci se zahraničím?

Těší mě, že každoročně dostávám pozvání na zahraniční přednáškové pobyty. Nejvíce si vážím spolupráce s renomovanými kolegy z Norska, zejména

při etologických a entomologických výzkumech. A jsem opravdu rád, že štafetu velmi plodné spolupráce s touto zemí postupně přebírají nejen moji postgraduanti, ale i talentovaní mladí učitelé katedry.

Zmínil jste postgraduální studium. Kolik vedete postgraduátů?

V současné době vedu tři studenty postgraduálního studia a jedenáct diplomových prací. Moji postgraduanti jsou absolventi systematické biologie a ekologie. Studenti tohoto zaměření se výborně uplatňují v postgraduálním studiu i na jiných katedrách a mají velmi dobré výsledky i v praxi.

Pokud vím, jste odpovědným redaktorem sborníku AUPO Přírodovědecké fakulty. Jak hodnotíte jeho úroveň?

Myslím si, že tento sborník odráží poměrně velmi dobrou úroveň vědecké práce na většině kateder PŘF UP. Každoročně vychází cizojazyčně pět řad tohoto sborníku, přičemž např. řada *Mathematica* je již na solidní evropské úrovni.

Které své další aktivity můžete vzpomenout?

V roce 1990 jsem se stal v Olomouci spoluzakladatelem Mezinárodní biologické olympiády. Od té doby se pravidelně na přípravě těchto olympiád podílím. Hodnotit práce talentovaných mladých biologů jednotlivých kontinentů je dosti náročné, ale přináší mi uspokojení. Zkušenosti z této práce uplatňuji i při spoluautorství a recenzích učebnic biologie pro základní a střední školství.

-mh-

Představujeme: noví profesori Univerzity Palackého

Pokračujeme v představování nových profesorů UP jmenovaných 1. 12. 1997:

Prof. MUDr. Jirka Mačák, CSc. (nar. 1940)

Lékařská fakulta UP, Ústav patologické anatomie

Obor: patologická anatomie

Vědeckou a výzkumnou specializací prof. Mačáka představuje diagnostika onkohematologická a nemoci štítné žlázy.

Je autorem (spoluautorem) 95 vědeckých publikací, z toho 17 publikovaných v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:

Mačák, J., Plank, L., Krč, I., Vácha, P., Pastrňák, A.: *Malignní lymfomy s epiteloidními buňkami*. *Čs. Patol.* 33, 1997, s. 21–27.

Mačák, J., Váverková, H., Dušková, M., Perglerová, I.: *Medullary and mixed medullary-pa-*

pillary carcinoma of the thyroid gland. *Pathologica (Italy)* 89, 1997, s. 317–322.

Mačák, J., Kodet, R.: *Rectal adenocarcinoma with rhabdoid phenotype*. *Pathologica (Italy)* 87, 1995, s. 696–699.

Poslední kongresovou přednášku na téma *Malignant melanoma of the stomach: reality or fiction?* přednesl prof. Mačák v rámci XVI. European Congress of Pathology, Maastricht 1997 (poster).

Prof. Mačák přednáší na Lékařské fakultě UP (3. ročník stomatologického směru).

Prof. RNDr. Pavel Peč, CSc. (nar. 1941)

Přírodovědecká fakulta UP, vedoucí Katedry biochemie

Obor: biochemie

Vědecká a výzkumná specializace prof. Peče zahrnuje rostlinnou biochemii a enzymologii.

Je autorem (spoluautorem) 78 vědeckých publikací, z toho 34 publikovaných v zahraničí.

Významné publikace z poslední doby:

Peč, P. and Frébort, I.: *1,4-diamino-2-butyne as the mechanism based diamine oxidase inhibitor*. *Eur. J. Biochem.* 209, 1992, s. 661–665.

Frébort, I., Peč, P., Luhová, L., Matsushita, K., Toyama, H. and Adachi, O.: *Active-site covalent modifications of quinoprotein amine oxidase from *Aspergillus niger*. Evidence for binding of the mechanism-based inhibitor, 1,4-diamino-2-butyne, to residue Lys 356 involved in the catalytic cycle*. *Eur. J. Biochem.* 225, 1994, s. 959–965.

Luhová, L., Slavík, L., Frébort, I., Šebela, M., Zajoncová, L. and Peč, P.: *Comparison of kinetic properties between plant and fungal amine oxidases*. *J. Enzyme Inhibition*, 10, 1996, s. 251–262.

Učebnice: *Biochemie*, Šípal, Z., Anzenbacher, P., Peč, P., Pospíšil, J. a Růžička, I., SPN Praha, 1992.

Poslední kongresovou přednášku na téma *2-Butyne-1,4-diamine as a tool for the study of active site of plant and fungal amine oxidases* přednesl prof. Peč v rámci Gordon Conference on Quinone & Redox Active Amino Acid Cofactors (Itálie 1997).

Prof. Peč vede pět postgraduálních studentů v oboru biochemie a přednáší na Přírodovědecké a Lékařské fakultě UP v oborech biochemie a bioanalytické metody.

-mav-

Diskuse, názory, ohlasy

Nepovedená exhibice

Dne 25. 2. se konalo veřejné zasedání AS FF. Hrůza přítomných studentů, již přilákaly letáky studentských senátorů, byla nakonec velice zklamána. „Jejich senátoři“ se totiž ani poté, kdy pozvali akademickou obec a všechny kritiky místních poměrů včetně dr. Tuckera a kdy slibovali přenesení diskuse na akademickou půdu, nezmohli na jediné slovo. Tím jen své komoře senátu zasadili další ránu a udělali tak vše proto, aby těch pár zúčastněných studentů přesvědčili o tom, jakou že roli asi tak v senátu mají. Jejich letáky pak asi byly jen trikem, který měl pomoci zaplnit aulu a vzbudit dojem, že o práci senátu je zájem. Tím zřejmě chtěli pozvednout jeho prestiž.

Zasedání mělo podle studentských senátorů mimo jiné dokázat, že není pravda, že „názor studentů nikoho nezajímá“. Takový důkaz byl zřejmě předložen přečtením dopisu, který FF UP adresuje ministru školství, předsedovi školského výboru Parlamentu a LN, ve kterém zásadně odmítá „zjevně demagogické články“ dr. Tuckera a uvádí věci „na pravou míru“. Pominu-li obsah a formu dopisu, k nímž je zbytečné se vyjadřovat, vůbec nejroztomilejší bylo, že dopis byl odeslán dříve, než s ním byla akademická obec fakulty seznámena. Co se pak týká zmíněných „názorů studentů“, tak je v této chvíli vlastně zcela nedůležité, že toho času nemá na FF UP 99 % studentů zastoupení v jejích orgánech. Tedy těch, které i jejich jménem zmíněný dopis odeslaly. Z toho má zřejmě vyplývat, že AS a vedení FF velice dbá o názory studentů a že na olomoucké filozofické fakultě jsou velmi respektovány demokratické principy...

Jen bych si dovilil požádat vážené studentské senátory FF, ať příště neplytvají časem svých kolegů a ušetří akademickou obec FF svých nepovedených exhibicí. V opačném případě by se totiž k příštím volbám do AS FF nemuselo dostavit ani těch dvacet studentů jako posledně. A vedení fakulty a univerzity to přirozeně nebude nikterak vadit, protože ta s tím přece nemá vůbec nic společného.

M. Kišš, student FF UP

Jak jsme špatně diskutovali

Na setkání akademické obce FF UP jsme vyslovili námitku proti registračnímu poplatku v Informačním centru UP (Zbrojnicki), kam byly z knihoven kateder přesunuty knižní fondy. (Slavistickou knihovnu začal budovat v roce 1946 Oldřich Králík.)

Česká filologie není dnes příliš atraktivní obor, pokud jde o stáže, zahraniční poskyty či granty. Zkušenost nás naučila, že na projekty typu strukturální analýza povídek Jana Čepa nebo dramata Josefa Topola nelze získat stotisícový grant. Z grantů nelze tedy budovat (znovu od začátku?) příruční knihovnu pro bohemistický seminář.

Student-bohemista (ale nakonec i asistent-bohemista) – chce-li obstat – musí být dnes zaregistrován ve všech olomouckých knihovnách a pokud možno i v knihovně v místě bydliště, protože jinak nedá dohromady potřebnou primární literaturu (beletrii). To už vůbec nemluvím o tom, že dobrý bohemista si snad i dnes zakládá vlastní knihovnu. (Jestliže by chtěl dodržet bývalé „každý čtvrtek jednu knihu“, dělalo by to cca 500–600 Kč měsíčně.) Nevadí, máme knížky rádi, jinak bychom přece šli studovat práva nebo chemii. **Nejdražší je čas.** Obávám se, že ti, kteří nás napomenuli, že špatně diskutujeme, si ani nedovedou představit (nemajíce např. registraci ve Státní vědecké knihovně), kolik času ztrácí bohemista, než se mu podaří získat knihu pro četbu (znovu opakují: literaturu primární, beletrii). Ještě stále jsme nepřešli na internetové VÝTAHY (digesty) literárních děl (a já, poslušně hlásím, už na ně nepřejudu).

Takže opravdu nostalgicky (to nemá, pane prorektore, s režimem a totalitou nic společného) vzpomínám na paní Huvarovou ve slavistické knihovně, která spolu s pomocnými vědeckými silami poskytla potřebnou literaturu během dvaceti minut. A ještě bylo možné se tamtéž setkat s pány profesory a docenty Králíkem, Isačenkem, Sivkem nebo Skaličkou, kteří poradili a „pokecali“. Dávno, dávno již tomu!

Doc. PhDr. A. Štěrbová, CSc.,
Katedra bohemistiky FF UP

P. S.: Jsem pro školné, jehož výše by se řídila následnou finanční atraktivností studovaného oboru.

Nejdůležitější problém FF UP

Závěrečná slova doc. Schulze při veřejném zasedání senátu FF UP byla výstižná – otázka, jestli se za používání Informačního centra (knihovny) má platit nebo ne, se bohužel stala jediným bodem programu, o kterém se během diskuse skutečně diskutovalo.

Všichni se shodli, že nejde o výši poplatků, ale o princip. Snažit se argumentovat pomocí systému v USA (studenti platí všechno) a SRN (studenti neplatí nic) se mi zdá ale naprosto nesmyslné, protože díky stáží na univerzitách v obou zemích vím, že řešení i této jednoduché otázky je třeba vidět komplexně. Naše realita je jiná.

Myslím, že všichni jsou zajedno v tom, že platit za používání knihovny – tedy duchovních hodnot – etické není („a pokud je knihovna vlastní, tak je to přímo nesmyslné“, jak zněl jeden argument). A tady nastupuje realita – je evidentní, že provoz takového zařízení, jako je knihovna (nemluvě o počítačové síti), něco stojí. Jsou tedy pouze dvě možnosti – buď slevit ze svých představ a přiměřenou částkou na knihovnu přispět, nebo neslevit a knihovnu zavřít.

Je velmi pozoruhodné, že situaci, kterou občané městečka Svatky pochopili ihned bez dlouhého vysvětlování, nebyla většina účastníků zasedání akademického senátu schopna pochopit ani po prezentované zprávě o finančním stavu naší fakulty.

Celková atmosféra mi nemohla nepřipomenout klasifikační poradu na gymnáziu, kde jsem byla nedávno na pedagogické praxi. Tam se hlavním bodem diskuse stala otázka, zda se ve větě „Sraz před budovou gymnázia“ píše malé nebo velké „g“. A proto si dovoluji navrhnout diskusi na téma pro příští schůzi senátu: Neměla Novotná v „zasedání senátu FF UP“ napsat velké „s“?

J. Novotná, studentka FF UP

e-mail: Jana.Novotna@upol.cz. (Nejen pro ty, kteří mi chtějí odpovědět slovy, kterými jistá pedagoga odpovíděla doc. Schulzovi: „Tos přehmal/a!“)

Z archivu UP

Ingerence Státní bezpečnosti na olomoucké univerzitní půdě

V minulých kapitolkách „Z Archivu UP“ jsem psal o nejrůznějších událostech na naší alma mater, včetně těch, kterými se olomoucká univerzita příliš chlubit nemůže. Čas je však mocný léčitel, takže jsem se snažil i tato témata pojímat s jistým nadhledem a možná i úsměvně. Dnešní téma patří ovšem k nejtragičtějším kapitolám v dějinách Univerzity Palackého, dotýkajících se těch nejsubtilnějších stránek lidské povahy.

Tajná služba jakéhokoliv státu používala a stále používá metody a prostředky, které jsou

jen těžko slučitelné s obecnými morálními a etickými principy. Prostředky „pláště a dýky“ se ještě stupňují při válečných konfliktech. Např. archiv proslulé bristolské tajné služby z období druhé světové války SOE (Special Operation Executive), připravující též československé desanty operující na území Protektorátu, byl po válce na rozkaz z nejvyšších míst kompletně zničen.

Tajné služby totalitních režimů se snažily o co nekomplexnější dozor nad „svými“ občany. Učebnice StB zveřejněné na Internetu při-

pomíná legendární heslo této tajné služby *Kde nejsme my, tam se brzy zabýdlí nepřítel.*

Po sametové revoluci v roce 1989 vytvořilo Československo své tajné služby z lidí nově přichozích. Podle domácích i zahraničních dopisů publikovaných materiálů tak zformovalo organizace tajné služby sice morálně čisté a nezatížené minulostí, zato prý (na rozdíl od Polska a Maďarska) odborně nekompetentní. Jako důkaz této nekompetentnosti je uváděn v dějinách tajných služeb pravděpodobně bezprecedentní únik tzv. tajných seznamů spolu-

pracovníků a jeho následné zveřejnění v Nencenzurovaných novinách Rudé krávo. Na druhé straně toto zveřejnění účinně znemožnilo jakékoliv využívání (a zneužívání) osob uvedených v těchto seznamech.

V rámci studia dějin Univerzity Palackého jsme se rozhodli studovat i materiály Státní bezpečnosti. Příslušné potvrzení nám udělilo Ministerstvo vnitra ČR a současně sdělilo, že tzv. objektové svazky Univerzity Palackého (tj. písemnosti vedené StB na tu či onu organizaci) nejsou k dispozici, resp. že Ministerstvo vnitra ČR ví pouze o jediném tomto svazku z poloviny 50. let a ten byl v průběhu let osmdesátých kompletně skartován. Písemnosti vztahující se k UP, přesněji řečeno k Olomouci vůbec, z druhé poloviny let šedesátých a počátku let sedmdesátých jsou uloženy v pobočce Archivu MV v Kaničích u Brna. O interiérech tohoto atriového panelákového komplexu stojí číslo osaměle v lesích Moravského krasu trefně poznamenal můj přítel Karel Konečný (t. č. stipendista Fulbrightovy nadace pobývajícím v Minnesotě, USA), že by se v něm od hodiny mohly natáčet příslušné díly proslulého seriálu *Tricet případů majora Zemana*. V badatelně mě nejvíc zaujal telefon adjustovaný v rozměrném panelu s dvěma otáčivými číselníky, spoustou tlačítek a zabudovaným amplickem. Přesně takovým přístrojem koordinoval v epizodě uvedeného seriálu nazvané Bílé linky major Hradec své podřízené při honbě na agenta imperialistické mocnosti. A když souduhu majora tato řídicí činnost tělesně i duševně znavila, objednal si přes amplicek šálek dvojitého turka...

Není potřeba zdůrazňovat, že naše znalosti o zasahování StB na UP jsou útržkovité a nekompletní a omezují se takřka výhradně na období tzv. normalizace, resp. na její počátky, tj. počátek sedmdesátých let.

Nejběžnější formou (zdůrazňuji – nám známou) této ingerence byly dopisy StB adresované vedení univerzity, jež upozorňovaly na

údajnou protistátní činnost studentů či zaměstnanců UP. Je nepopiratelné, že podle nám známých materiálů postupovalo tehdejší vedení UP v případě studentů citlivě a snažilo se je (s přispěním jejich rodin) od této činnosti odradit, aniž by přikročilo k jakýmkoliv kárným postihům, neřkuli k vyloučení ze studia. U zaměstnanců UP se dopisy týkaly těch osob, které se výrazně angažovaly v průběhu Pražského jara. Jejich dny na UP však byly sečteny i bez dopisů Státní bezpečnosti.

Další formou se stalo zaměstnávání lidí s prokazatelně estébáckou minulostí či přímo kmenových důstojníků StB na rektorátě UP. Tito lidé samozřejmě zaujali vyšší funkce v administrativní či stranické univerzitní hierarchii. Podle pamětníků z policejního prostředí nebyla tato forma spjata pouze s UP. V organizaci, podniku či obci, kde to opravdu „hořelo“ a kde na „hašení“ nestačil spolehlivý člen KSČ, byli na různé vedoucí místa dosazováni právě kmenoví příslušníci StB.

Třetí a dodejme nejmasovější a nejtragičtější formou ingerence StB na olomoucké univerzitní půdě se stalo vytváření agenturní sítě mezi zaměstnanci, vyučujícími a studenty. Agenturní síť StB se skládala z několika kategorií – rezident, agent, držitel konspiračního bytu, důvěrník a kandidát tajné spolupráce. Nejčastější kategorií byl agent. Vědomá spolupráce kandidáta tajné spolupráce je velmi sporná, takto Státní bezpečností označený člověk většinou o jejím zájmu o svou osobu vůbec nevěděl.

Směrnice StB o získávání tajných spolupracovníků (tzv. verbovce) říká toto: *Obě strany vystupují jako nositelé morálních závazků a řídí se zásadami komunistické morálky. U osob z nepřátelského prostředí nebo cizinců z kapitalistických států se řídí zásadami kapitalistické morálky, jež má charakter obchodního ujednání. Morální charakter ovšem nezabraňuje orgánům StB možnosti působit na tajné spolupracovníky ve směru spolehlivosti tohoto vztahu (prostředky výchovy, přesvěd-*

čování, hrozba trestního stíhání, hrozba odnětí výhod apod.). K získání tajného spolupracovníka měla vést ideová pohnutka, hmotná zainteresovanost či kompromitující skutečnosti. Z těchto motivů vyplývaly i metody tzv. verbovky – přesvědčování a donucování. Poté přistoupil operativní orgán k fixaci vázacího aktu. Ta se měla dít formou písemného závazku, převzetím operativně zajímavé informace či odměny a podepsáním prohlášení o mlčenlivosti. Získaný tajný spolupracovník si poté mohl zvolit krycí jméno a nakonec absolvoval vstupní instruktáž.

Po porážce Pražského jara byla Univerzita Palackého v Olomouci zařazena na přední místo operativního zájmu olomouckého oddělení Státní bezpečnosti společně s římskokatolickou církví, Klubem angažovaných nestraníků, K 231, ochranou státního tajemství a výskytem protistátních dokumentů. Zájem StB při vytváření agenturní sítě se orientoval jednak na osoby z rad vyučujících a studentů majících kontakty s kapitalistickou cizinou, jednak na vedoucí činitele tzv. obrodného procesu. StB si také kladla za úkol zmapovat veškeré styky, které na univerzitě měli Ivan Sviták a Zdeněk Hejzlar. Pravděpodobně vlivem událostí Pražského jara se agenturní síť na UP ke konci šedesátých let rozpadla, „přežili“ pouze tři naprosto spolehliví pracovníci, což vedlo olomoucké estébácké operativce k závěru, že *počet a rozmístění sil k problematice UP není tak vysoký, aby pokrýval potřebu kontroly zájmových osob a prostorů*. Co toto lakonické konstatování znamenalo pro vytváření agenturní sítě na UP v dalších letech, si jižě dokážeme představit.

Největší aktivita StB v nám známých materiálech byla Univerzitě Palackého věnována v období listopadové studentské stávky v roce 1968. Organizátoři této stávky si ovšem uvědomovali zájem ze strany tajné policie, takže při telefonických rozhovorech používali krycí jména.

PhDr. P. Urbásek,
ředitel Archivu UP

MEZI NÁMI VZDĚLANCI

Ve výkladu o skulpturálním erbu umístěném na průčelí bývalé kanovnícké rezidence (užívané dnes Filozofickou fakultou UP) na Wurmově ul. 7, jehož nositelem byl

FRANTIŠEK JULIUS HRABĚ BRAIDA,

*budíž pokračováno konstatováním, že místo složitěho erbu svého rodu užíval Fr. J. hrabě Braidida jako svého znaku srdečného štítku rodového erbu, na jehož stříbrném poli ležely tři modré krokve. Kazeta s Braidovým znakem se nachází v Erbovním sále olomouckého kapitulního děkanství na stěně bez okna se dvěma dvoukřídlými dveřmi, a to ve druhé řadě kazet shora. O kamenné podobě Braidova erbu s nápisem z roku 1705, umístěné na průčelí bývalé kanovnícké rezidence v dnešní Wurmově ul. 7, byla již řeč předešle. Není to jediná ozdoba rezidence – na její atice (zdi nad hlavní římsou stavby zakrývající v pohledu střechu budovy) je rozestaveno dvanáct kamenných bust, jež zřejmě (a fiktivně) zpodobují dvanáct římských císařů, přičemž inspirací pro zadavatele i neznámého autora časem tuze omšelých sochařských portrétů mohl být spis římského spisovatele Gaia Tranquilla Suetonia (69 – asi 140 po Kr.) *De vita Caesarum* (O životě císařů) – Caesara (100–44 př. n. l.), Augusta (27 př. n.*

l. – 14 n. l.), Tiberia (14–37), Caliguly (37–41), Claudia (41–54), Nerona (54–68), Galby, Othona, Vitellia (vystřídavších se na trůně v letech 68–69), Vespasiana (69–79), Tita (79–81) a Domitiana (81–96). Tato imperátorská galerie tak doplňuje soubor olomouckých barokních kašen ozdobených sochami antických božstev a zbožštěného Gaia Julia Caesara, související s humanistickým přesvědčením, že město Olomouc založil právě Gaius Julius Caesar. Obdobný soubor římských imperátorů (ale jen sedm bust) se nalézá na atice domu U Zlaté hvězdy (Horní nám. 15).

Olomoucký světitel biskup František Julius hrabě Braidida se dožil na svou dobu vysokého věku 75 let – zemřel jako kanovník senior 15. května 1729 a o dva dny později byl pohřben do krypty katedrály sv. Václava. Svým univerzálním dědicem ustanovil svého bratra Karla Antonína hraběte Braidida, s nímž již 13. ledna 1687 odkázal klášteru dominikánů u sv. Kříže ve Znojmě 1000 zlatých na zádušní mše za vlastního otce. Pamatoval však i na mše v Olomouci, jejichž sloužení fundoval ve svém testamentu jedním stem zlatých florenů, a na místní chudinu, kterou obdařil sumou dvojnásobnou.

Jiří Jiala

Erb Františka Julia hraběte Braididy podle Jindřicha rytíře Kadicha

Kamenný erb Františka Julia hraběte Braididy s nápisem z roku 1705 na průčelí bývalé kanovnícké rezidence v dnešní Wurmově ul. 7; foto Tomáš Jemelka.

Námět: Public relations na UP

Public relations – luxus nebo nutnost?

V minulém čísle Žurnálu UP jsme otevřeli diskusi o významu a důležitosti oddělení public relations na UP. Pokusili jsme se nejdříve zjistit názory některých univerzitních pracovníků, a to formou ankety, jejíž druhou část dnes přinášíme:

Potřebuje Univerzita Palackého oddělení public relations?

Odpovědi na otázku, zda univerzita potřebuje nové oddělení, by měl předcházet rozbor činnosti pod názvem některých spadajících, přehled jejich současného zajišťování či opomíjení. Jisté je, že nároky na vztahy univerzity k veřejnosti se zvyšují. Univerzita nabízí své studijní programy ve stále rostoucí konkurenci, a měla by proto umět oslovit nejlepší zájemce o vysokoškolské studium, a to i ze zahraničí. Nemůže přitom spoléhat jen na sílu tradice druhé nejstarší vysoké školy v České republice, ale musí umět dát vědět o výsledcích bádání svých vědeckých pracovišť, o významných konferencích, zahraničních kontaktech, kurzech pro veřejnost apod. Vztah veřejnosti, tedy i města a regionu, k univerzitě je podmíněn prestiží, již si univerzita získá. Obraz univerzity vytváří velmi široká škála událostí: z poslední doby námátkově jmenuji akce Roku Univerzity Palackého, udělení Ceny Hannah Arendtové, udělení čestných doktorátů, jmenování docentů a profesorů, večerní rozmluvy rektora UP, tradiční přednáška k počtům J.L.Fischera, čeká nás Academia film Olomouc, udělení Ceny Františka Palackého, převzetí kopie žezla staré olomoucké univerzity apod. Je třeba dát o nich vědět.

Představují si, že výsledkem dobře fungujících vztahů k veřejnosti by měl být dvojitý efekt: jednak dostupnost informací o univerzitě a jeho fakultách na jednom místě, jednak včasná, přesně cílená a vkusná prezentace těchto informací všemi dostupnými prostředky. Dojem pořádku by měl podporovat jednotný grafický vzhled spojující veškerou univerzitní dokumentaci a informační výstupy.

PhDr. Tomáš Hrbek, kancléř UP

Před časem jsem se domníval, že Univerzita Palackého usiluje o to, aby se stala prestižní vysokou školou univerzitního typu, s rozvinutou a vysoce kvalitní vzdělávací funkcí a široce respektovanou vědeckobadatelskou úrovní. K deklarování těchto cílů stačí mít výrazné a obecně uznávané osobnosti, k jejich naplňování je třeba vedle silného týmu, který se skládá z řady odborných kolektivů na celé univerzitě, též kvalitní organizační a komunikační zázemí, v němž oddělení PR musí sehrávat velmi aktivní úlohu.

Positivní obraz UP vytváří především dobré, případně vynikající výsledky odborných aktivit školy. Aby tyto výsledky překročily rámec odborných kruhů, vstoupily v obecnou známost, zaujaly možné uchazeče o studium na UP, zaujaly možné zaměstnavatele našich absolventů, k tomu všemu univerzita potřebuje pěstovat činnosti, které spadají pod PR.

Má-li však být úsilí této univerzity jako státní vysoké školy smysluplné, musí též stát jasně deklarovat svůj vztah k jeho naplňování a hmatatelně, tj. legislativně i ekonomicky, jeho realizaci podporovat. A proto v této souvislosti, zláště pak s ohledem na současný stav věcí, nevím, jestli Univerzita Palackého potřebuje oddělení public relations.

PhDr. R. Hladký,
ředitel Informačního centra UP

Osudy public relations na UP

Public relations (PR) jsou především o komunikaci, dobrém jménu, reputaci a věrohodnosti organizace. Takové oddělení je jednou z charakteristik konce dvacátého století, je bráno za jakousi základnu sloužící k tomu, aby organizace byla všeobecně uznávána jak „zevnitř“, tak „zvenku“. PR má tedy mnohem širší záběr než pouhé kontakty se sdělovacími prostředky či získávání financí (fund raising).

Public relations má (i když to může být pro mnohé novinka) i na Univerzitě Palackého svou historii. S nástupem porevolučního vedení v čele s prof. PhDr. J. Jařabem se UP ve vztahu k PR začala chovat celkem pružně. Vedle akademického rozvoje tu totiž vzniklo Informační centrum, za jehož základní poslání bylo považováno poskytovat akademické obci služby, které byly jednotlivými fakultami, ústavy, klinikami a katedrami požadovány. Základními pilíři IC bylo Audiovizuální centrum, jež mj. aktivně spolupracovalo s místní kabelovou televizí, dále Centrum výpočetní techniky, které mělo dohlížet nad computerizací univerzity a jejím spojením se světem pomoci sítě Internet, Ústřední knihovna a Vydavatelství UP, v jehož polygrafickém středisku byla tištěna většina skript a dalších výukových materiálů. Kromě zmíněných pracovišť sem patřily také informační střediska fakult, jejichž zaměstnanci se soustřeďovali na konkrétní problémy fakult, informační toky apod. Do prosince 1997 byla součástí IC i redakce týdeníku Žurnál UP, který byl distribuován bezplatně na všechna místa UP, na jiné univerzity, regionálním i státním médiím ... a také (dnes už ovšem za předplatné) objednavatelům. K vlastní činnosti Žurnálu UP se postupně připojovaly další aktivity více či méně související s prací public relations. Za všechny můžeme jmenovat alespoň činnost univerzitní rozhlasové stanice UniRadio, jejíž pořady byly šířeny skrze regionální stanice Rádio Haná, Rádio Pohoda a Rádio Rubi, čímž byla cíleně budována i image UP, o tzv. živé vstupy se starala jak redakce Žurnálu, tak redakce UniRadia. Tak vlastně vznikl základ tiskového a propagačního oddělení IC UP, v jehož čele stál vedoucí oddělení a zároveň šéfredaktor Žurnálu UP. V té době mělo tiskové oddělení i odbornou a výtvarnou redaktorku, která se starala nejen o výtvarnou úroveň tiskovin, vycházejících z polygrafického střediska Vydavatelství UP, o celkové grafické zpracování některých tiskovin, ale také i o informační materiály pro zahraniční oddělení Rektorátu UP. Public relations bylo tehdy organizačně začleněno do struktury Informačního centra.

Ovšem už tehdy, vzhledem ke změnám ve Statutu UP, vyvstala nutnost definovat pevně strukturu tohoto oddělení a jeho začlenění do organizace a struktury celé Univerzity Palackého. Už tehdy se mluvilo o perspektivní budoucnosti tohoto oddělení, protože public relations je mj. také o tom, být v popředí. A olomoucká univerzita hlásala, že se v popředí snaží být ...

(V tomto textu byly využity materiály bývalého šéfredaktora Žurnálu UP PhDr. M. Veselovského, které již byly publikovány v časopise Forum v roce 1995).

M. Poláková

Pokračování příště

...a tento týden...

ÚTERÝ 10. BŘEZNA

Posluchárna č. 202 Olomouc-Hejčín, 13.30 hod.: Seminář z diferenciálních rovnic – **Výsledky Aronszajnovského typu pro některé diferenciální rovnice.** Přednášet bude RNDr. Zbyněk Kubáček, CSc., (MFF UK Bratislava).

U-klub, 20.00 hod.: **Ciment (Valašské Meziříčí) + Chaprál Crazy-Ples (Praha)** – pravý valašský bigbít a pražská divadelně-hudební crazy show s představením Nechutné variety.

STŘEDA 11. BŘEZNA

FF UP, posluchárna č. 11, 11.30 hod.: přednáška PhDr. Jaroslava Meda, pracovníka Ústavu pro českou literaturu AV ČR, na téma: **Poválečná česká křesťanská orientovaná poezie.** Přednáška je pořádána Literárněvědnou sekcí Katedry bohemistiky FF UP jako součást doprovodného programu AFO 1998.

FTK UP, velká posluchárna, 16.00 hod.: odborný seminář na téma: **Nový publikační manuál FTK UP** (význam, hlavní principy, závaznost atd.). Využití nového počítačového programu při řešení a registraci vědecko-výzkumné problematiky (Katedra kinatropologie FTK UP).

Olomouc-Holice, velký přednáškový sál PřF UP č. 501, 16.45 hod.: Přednáška na téma: **Je reálné ničení chráněného druhu hybridizací?** Příklad Viola sudetica v Krkonoších (Dr. Anna Krahulcová & dr. František Krahulec, CSc., Botanický ústav AV ČR Průhonice u Prahy).

Děkanát LF UP, posluchárna č. 31, tř. Svobody 8, 14.00 hod.: Přednáška na téma **Počítačové modelování biologicky zajímavých molekul** (prof. Jaroslav Koča, DrSc., Masarykova univerzita, Brno). Pořádá ČSCh a Katedra anorg. a fyz. chemie PřF UP.

Aula Centra Aletti, Křížkovského 2, 20.00 hod.: **Antarktida.** Přednáška doprovázena diapozitivy O. Marka Váchy o jeho ročním pobytu na české základně Nelson. Pořádá Vysokoškolské katolické hnutí studentů.

ČTVRTEK 12. BŘEZNA

Filmový sál, Křížkovského 10, 20.00 hod.: studentská filmová projekce: **Zvětšenina** (režie: Michalangelo Antonioni).

SOBOTA 14. BŘEZNA

Sportovní hala FTK UP, 10.00 a 15.00 hod.: volejbal SK UP – Plzeň

NEDĚLE 15. BŘEZNA

Sportovní hala FTK UP, 14.00 hod.: házená SK UP – Otrokovice